

bir ben vardır bende: ego

İnsan, et ve kemiğin ötesinde bir de ruhsal yapıya sahiptir. Bu yapı ne gözle görülür, ne de elle tutulur. İnkâr edilemeyecek kadar gerçek, ispat edilemeyecek kadar gizemlidir ruhun halleri.

Sadece ruhun varlığı değildir gizemli olan; bu ruhun işleyiş şekli de psikolojinin en önemli uğraş sahasıdır. Acaba insan ruhu nasıl bir işleve sahiptir ki, kişinin duygu dünyasına ait işler yolunda gitmediğinde bunalım geçirilebiliyor? Ya da insan, bedeninde hiçbir

rahatsızlık yokken nasıl oluyor da “Ruhum daralıyor” diyerek, neredeyse intihar edecek konuma gelebiliyor? Veya nasıl oluyor da çok sakin olan bir anne, çocuğuna karşı hırçınlaşabiliyor, eşine karşı acımasız

Özellikle yaşamın ilk yıllarında uğradığı hayal kırıklıkları ve zorlamalar ile insan ruhu acı çekmeye başlar.

davranabiliyor? İşte bütün bu soruların cevapları insanın içinde, çocukluk yıllarından itibaren şekillenen 'başka bir benin' durumu ile ilgilidir.

Başlangıçta her insanın ruh dünyası sükûnet ve huzur içindedir. Özellikle yaşamın ilk yıllarında uğradığı hayal kırıklıkları ve zorlamalar ile insan ruhu acı çekmeye başlar. Çekilen bu acılar bir ruh iniltisi olarak çocuklarda davranış bozuklukları oluşturur. Hiçbir çocuk davranış bozukluğu ile dünyaya gelmez. Çocukta görülen davranış bozuklukları, çocuğun iç dünyasında bir şeylerin yolunda gitmediğinin işaretidir. Neresidir bu iç dünya ve işler nerede yolunda gitmiyordu?

İç dünyada işlerin yolunda gitmediği yerin adı 'ego'dur. Ego, insanın içindeki bir başka insanın adıdır. İnsanın ruh dünyasının huzur ve sükûnet içinde olması, ancak 'ego'nun rahat içinde olması ile mümkündür. Eğer insanın içindeki bu gizli insan; ego, kaygılar yaşamaya başlar ise, yaşanan bu kaygılar dış dünyaya 'davranış bozukluğu' olarak yansır. Aslında, çocuklarda görülen davranış bozukluklarının birçoğunun temelinde bu kaygılar yatmaktadır.

İnsanın ana kumanda odası: benlik

Ego, insanın bütün bir yaşamını organize eden, kararlar alan, bu kararlara göre o kişiyi şekillendiren bir merkezî ruh halidir. Egonun yegâne amacı, insana 'onurlu' ve 'kişilikli' bir yaşam sürdürmesi için mücadele vermektir.

Türkçede çok olumsuz bir anlamı varmış gibi algılsa da, 'ego'nun varlığı kişinin onurlu ve kişilikli bir yaşam sürebilmesi için büyük bir kazançtır. Eğer

insanda ego olmasaydı insan çok onursuzca, kişiliksizce, karakersizce bir yaşam sürerdi. Egonun varlığı ve korunmaya muhtaç hali nedeniyle, insan yanlış yapmamaya, kendine söz söyletmemeye, kendi kişiliğini ve onurunu korumaya gayret eder. Buna göre bir insanın onurlu ve kişilikli olması isteniyorsa, o kişinin 'ego'sunun zarara uğratılmaması gerekir.

Konuyu birazcık daha yakından incelemek ve Anadolu Pedagojisi'ne göre değerlendirmek gerekirse, aslında 'ego'nun Anadolu Pedagojisi'ndeki karşılığı 'benlik'tir. Benliğin aslî görevi, insanın onurlu ve kişilikli bir yaşam sürebilmesine rehberlik etmektir. Anadolu Pedagojisi'nde benlik o kadar önemsenmiş ki, benliğin aslında Allah tarafından insana emanet olarak verildiği belirtilmiştir.²⁶ Bu sebeple aslî görevinin ötesinde, kişiyi Allah ile buluşturacak yegâne 'feyz' kaynağı olarak değerlendirilmiştir.

Bu açıdan bakıldığında Anadolu Pedagojisi, insanın manevî yaşamının güçlü olabilmesi için benliğinin yıpratılmamış ve bir bütünlük içinde kalabilmiş olmasını çok önemsemektedir. Bu, Anadolu Pedagojisi'nin muhteşem altyapısının da sırrıdır. Mademki her insanda Allah'ın bir emaneti vardır, o halde insan hak ettiği için değil, insan olduğu için 'saygındır,' 'özeldir,' 'azizdir...' Ona yapılacak en küçük saygısızlık Allah'ın insan ruhuna koyduğu benliğe karşı bir saygısızlıktır ve dolayısıyla Allah'a saygısızlıktır. Bu ister çocuk olsun, ister yetişkin; fark etmez. Hangi dine mensup

Bir çocuğun onurlu ve kişilikli olması isteniyorsa, benliğinin zarara uğratılmaması gerekir.

²⁶ Bediüzzaman Said Nursî, *Ene ve Zerre Risalesi'*nde, insanın sahip olduğu benliğin ne olduğuna Kur'an-ı Kerim'in 33. suresini işaret ederek açıklık getirmektedir. Ayette, "Şüphesiz biz emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar onu yüklenmek istemediler, ondan çekindiler. Onu insan yükledi..." denilerek bir 'emanet'ten bahsedilmektedir. Bediüzzaman'a göre bu 'emanet' insanın 'ene'si; yani 'benliği'dir.